
Dokument na rokovanie

B9-0501/2023

8.12.2023

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásení Rady a Komisie

v súlade s článkom 132 ods. 2 rokovacieho poriadku

o 30 rokoch kodanských kritérií – ďalší impulz pre politiku rozširovania EÚ
(2023/2987(RSP))

**Thomas Waitz, Viola von Cramon-Taubadel, Francisco Guerreiro,
Gwendoline Delbos-Corfield, François Alfonsi, Jordi Solé, Ana Miranda**
v mene skupiny Verts/ALE

Uznesenie Európskeho parlamentu o 30 rokoch kodanských kritérií – ďalší impulz pre politiku rozširovania EÚ (2023/2987(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ZEÚ), a najmä na jej články 2 a 49,
  - so zreteľom na závery zo zasadnutia predsedníctva Európskej rady v Kodani z 21. a 22. júna 1993, známe aj ako kodanské kritériá,
  - so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. februára 2020 s názvom Posilnenie procesu pristúpenia – dôveryhodná perspektíva členstva v EÚ pre západný Balkán (COM(2020)0057),
  - so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov 01/2022 z 10. januára 2022 s názvom Podpora EÚ pre právny štát na západnom Balkáne: napriek úsiliu zásadné problémy pretrvávajú,
  - so zreteľom na svoje odporúčanie z 23. novembra 2022 Rade, Komisii a podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku k novej stratégii Únie pre rozširovanie¹,
  - so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže v článku 2 ZEÚ sa uvádza, že „Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám“; keďže v súlade s článkom 49 ZEÚ môže o členstvo v Únii požiadať každý európsky štát, ktorý rešpektuje hodnoty uvedené v článku 2 ZEÚ a zaviazal sa ich podporovať;
- B. keďže Európska rada vo svojich záveroch z júna 1993 stanovila kodanské kritériá pre pristúpenie k EÚ, ktorých základom je článok 2 ZEÚ;
- C. keďže Čierna Hora, Srbsko, Severné Macedónsko, Albánsko, Bosna a Hercegovina, Turecko, Moldavsko a Ukrajina sú v súčasnosti kandidátskymi krajinami na vstup do EÚ; keďže Kosovo a Gruzínsko sú považované za „potenciálnych kandidátov“; keďže Európska rada udelila 23. – 24. júna 2022 štatút kandidátskej krajiny Ukrajine a Moldavsku a 15. decembra 2022 Bosne a Hercegovine;
- D. keďže predsedníčka Komisie 8. novembra 2023 počas predstavenia balíka týkajúceho sa rozširovania oznámila, že Komisia odporučí Rade, aby začala prístupové rokovania s Ukrajinou a Moldavskom, udelila Gruzínsku štatút kandidátskej krajiny „za predpokladu, že vláda podnikne dôležité reformné kroky“ a začala prístupové rokovania s Bosnou a Hercegovinou „po dosiahnutí potrebnej úrovne plnenia kritérií členstva“ ; keďže Európska rada prijme na zasadnutí 14. – 15. decembra 2023 rozhodnutie o týchto

---

¹ Ú. v. EÚ C 167, 11.5.2023, s. 105.

odporúčaniach;

- E. keďže rozširovanie je najúčinnjším nástrojom zahraničnej politiky EÚ a jednou z najúspešnejších politík EÚ, ale jeho účinnosť sa za posledné roky podstatne znížila v dôsledku toho, že EÚ, najmä Rada, nespĺnila svoje sľuby; keďže zbytočné prietahy a vetá v Rade výrazne poškodili dôveryhodnosť EÚ a jej schopnosť podnecovať politickú transformáciu v krajinách zapojených do procesu rozširovania; keďže Parlament je inštitúciou EÚ, ktorá bezpochyby najviac podporuje rozširovanie;
  - F. keďže politiku rozširovania EÚ poškodil aj nedostatok skutočnej politickej vôle niektorých politických lídrov v krajinách zapojených do procesu rozširovania pokročiť v zásadných reformách;
  - G. keďže útočná vojna Ruska proti Ukrajine dala rozšíreniu nový geostrategický význam; keďže skutočný záväzok k rozšíreniu je strategickou investíciou do stability, demokracie, bezpečnosti, jednoty a prosperity v Európe;
  - H. keďže v roku 2023 si pripomíname 20. výročie solúnskeho samitu, keď sa EÚ prvýkrát verejne zaviazala k európskej perspektíve krajín západného Balkánu; keďže odvtedy vstúpilo do EÚ len Chorvátsko, a to v roku 2013;
1. víta odporúčania Komisie začať prístupové rokovania s Ukrajinou, Moldavskom a Bosnou a Hercegovinou, ako aj udeliť Gruzínsku štatút kandidátskej krajiny; v tejto súvislosti vyzýva Európsku radu, aby na zasadnutí 14. – 15. decembra 2023 schválila odporúčania Komisie; konštatuje však, že v niektorých prípadoch sú tieto hodnotenia založené skôr na geopolitických aspektoch než na hmatateľnom a konkrétnom pokroku a reformách vykonaných v kandidátskych krajinách;
  2. poukazuje na to, že niektoré krajiny zapojené do procesu rozširovania vynakladajú pri plnení požiadaviek na členstvo v súlade s kodanskými kritériami len obmedzené úsilie; vyjadruje poľutovanie nad vážnym a znepokojujúcim nedostatkom pokroku – a dokonca zhoršením situácie – zo strany niektorých krajín zapojených do procesu rozširovania na ich ceste k pristúpeniu k EÚ;
  3. domnieva sa, že nová metodika Komisie predstavuje dlhodobý politický rámec, ktorý by mal usmerňovať proces rozširovania; zdôrazňuje, že pristúpenie k EÚ musí byť vždy postupom založeným na zásluhách a každú kandidátsku krajinu treba posudzovať na základe jej zásluh pri plnení kodanských kritérií, najmä pri zabezpečovaní úplného dodržiavania ľudských práv, demokracie, zásad právneho štátu a rešpektovania menšín a ich ochrany;
  4. zdôrazňuje význam rešpektovania a ochrany menšín ako kľúčového prvku kodanských kritérií, ktoré sa opierajú o normy Rámcového dohovoru Rady Európy na ochranu národnostných menšín; v tejto súvislosti požaduje, aby sa po vstupe krajiny do Únie ochrana menšín monitorovala;
  5. vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), najmä delegácie EÚ na mieste, aby uplatňovali dôveryhodnejší prístup založený na zásluhách, ktorý je pevne zakotvený v kodanských kritériách;

6. naliehavo žiada Radu, aby neblokovala procesy pristúpenia kandidátskych krajín s odvolávaním sa na dvojstranné otázky; v tejto súvislosti vyzýva na zmenu zmlúv tak, aby sa pri predbežných krokoch a rozhodnutiach počas prístupového procesu uplatňovalo v Rade hlasovanie kvalifikovanou väčšinou, pričom jednomyselnosť sa zachová len pre posledný krok pristúpenia; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, aby vyvíjali väčší politický tlak na tie členské štáty, ktoré zneužívajú svoje právo veta počas prístupového procesu s cieľom vyriešiť dvojstranné spory, ktoré vôbec nesúvisia s kodanskými kritériami; v tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad opätovným nastolením anachronistických historických požiadaviek zo strany niektorých členských štátov, čo určitým kandidátskym krajinám bráni v ceste do EÚ a značne oslabuje dôveryhodnosť EÚ;
7. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že úloha Európskeho parlamentu počas celého procesu rozširovania je mimoriadne obmedzená, a vyzýva na posilnenie parlamentného dohľadu nad politikou rozširovania EÚ; vyzýva Komisiu a Radu, aby náležite zohľadnili obavy a požiadavky Parlamentu;
8. zdôrazňuje osobitnú úlohu parlamentných orgánov v krajinách zapojených do procesu rozširovania a vyzýva na posilnenie ich úlohy v procese pristúpenia k EÚ vzhľadom na špecifickú a kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú v potrebnom reformnom procese, okrem iného prostredníctvom aproximácie právnych predpisov, dohľadu a komunikácie s občanmi; pripomína, že je potrebné, aby delegácie EÚ aktívne podporovali takúto medziparlamentnú spoluprácu v prístupových krajinách;
9. pripomína svoje znepokojenie nad správami, že komisár pre susedstvo a rozšírenie Olivér Várhelyi sa zámerne snaží obísť a podkopať kľúčový význam reforiem v oblasti demokracie a právneho štátu v krajinách prístupujúcich k EÚ; naliehavo vyzýva Komisiu, aby začala nezávislé vyšetrovanie tejto záležitosti a aby o výsledkoch vyšetrovania informovala Parlament a Radu;
10. požaduje ďalšie spoľahlivé mechanizmy na monitorovanie reforiem a pokroku, ktorý dosiahli prístupové krajiny, okrem každoročného balíka Komisie týkajúceho sa rozširovania; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je tiež potrebné systematicky a transparentne zahŕňať do pravidelného podávania správ otázku nedosiahnutia alebo zvrátenia pokroku; v tejto súvislosti vyzýva na objasnenie podmienok posudzovania akejkoľvek závažnej alebo dlhotrvajúcej stagnácie alebo zhoršenia situácie, na ktorých sú založené reštriktívne opatrenia voči prístupovým krajinám; v tejto súvislosti opakuje svoju výzvu Komisii a Rade, aby zrušili reštriktívne opatrenia prijaté voči Kosovu;
11. opakuje svoju výzvu Komisii, aby vykonala odporúčania uvedené v osobitnej správe Európskeho dvora audítorov 01/2022 s cieľom zabezpečiť účinný vplyv finančnej pomoci EÚ na podporu právneho štátu na západnom Balkáne, najmä vypracovaním jasných usmernení a referenčných kritérií týkajúcich sa uplatňovania ustanovení o modulácii a podmienenosti v rámci nástroja predvstupovej pomoci (IPA III); v tejto súvislosti opakuje svoju výzvu Komisii, aby obmedzila finančné prostriedky vynakladané na riadenie hraníc v rámci nástroja IPA III, pretože je to na úkor základných zásad; požaduje zvýšenie financovania v rámci nástroja IPA III s cieľom zlepšiť podmienky prijímania migrantov a utečencov, ako aj prístup k azylovým konaniam v krajinách západného Balkánu;

12. víta nový plán rastu pre západný Balkán, ktorý Komisia oznámila počas predstavenia balíka týkajúceho sa rozširovania 2023; vyzýva Komisiu, aby uplatňovala prísnu podmienenosť a vyplácala finančné prostriedky len krajinám, ktoré dosahujú hmatateľné výsledky a realizujú reformy v oblasti základných zásad; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby poskytla finančnú podporu len prístupovým krajinám, ktoré skutočne pracujú na dobrých susedských vzťahoch a udržateľnom zmierení a sú plne v súlade so strategickými cieľmi, hodnotami a záujmami EÚ vrátane spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ;
13. víta návrh Komisie na nariadenie o zriadení nástroja pre Ukrajinu², ktorým sa podporia aj reformy súvisiace s prístupom; opakuje svoju pozíciu k tomuto nástroju, ktorú prijal v októbri 2023; vyjadruje znepokojenie nad nedostatočným pokrokom v legislatívnom postupe a naliehavo žiada Radu o urýchlené prijatie všeobecného smerovania k tomuto nariadeniu a celkovej revízie viacročného finančného rámca, aby sa mohli bezodkladne začať medziinštitucionálne rokovania;
14. vyzýva Radu, Komisiu a ESVČ, aby posilnili strategickú komunikáciu o výhodách rozširovania v prístupových krajinách aj v členských štátoch s osobitným zameraním na boj proti dezinformáciám a zintenzívnenie boja proti zahraničnému zasahovaniu;
15. zdôrazňuje potrebu zvýšiť účasť občanov a zapojenie občianskej spoločnosti do procesu rozširovania; v tejto súvislosti žiada EÚ, aby vyčlenila dodatočné zdroje pre aktérov občianskej spoločnosti, ktorí sa zasadujú za hodnoty a zásady EÚ, demokraciu, budovanie mieru a medziludské kontakty; zdôrazňuje potrebu začleniť rodovú rovnosť, ľudské práva (najmä slobodu prejavu), ochranu menšín (napr. rómskej komunity, komunity LGBTIQ+ a osôb so zdravotným postihnutím) a ochranu obhajcov ľudských práv do týchto oblastí a v plnej miere uplatňovať zásadu nediskriminácie počas celého prístupového procesu; zdôrazňuje význam posilnenia medziludských kontaktov medzi členskými štátmi EÚ a krajinami zapojenými do procesu rozširovania;
16. žiada, aby krajiny zapojené do procesu rozširovania, ktoré dosiahli významný pokrok v reformách súvisiacich s EÚ, boli odmenené širším a postupným zapájaním do rôznych politík a iniciatív EÚ, ako aj do jednotného trhu, aby tak mohli využívať výhody štyroch slobôd; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že výhody a iniciatívy, ako je Európske politické spoločenstvo, nie sú alternatívou ani náhradou rozšírenia, pretože by to podkopalo legitímne ambície krajín, ktoré sa chcú stať členskými štátmi EÚ;
17. vyzýva budúce kolégium komisárov, aby vymenovalo samostatného komisára pre rozšírenie a obnovilo Generálne riaditeľstvo pre rozšírenie;
18. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie predsedovi Európskej rady, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, vládam a parlamentom členských štátov a vládam a parlamentom všetkých krajín zapojených do procesu rozširovania.

---

² Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady z 20. júna 2023, ktorým sa zriaďuje nástroj pre Ukrajinu (COM(2023)0338).

